

Hyväksytty 11.12.2017 HRI-ohjausryhmässä

Helsinki Region Infoshare -palvelu TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2018

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Yhteenveto	3
1.1.	Palvelun tilannekatsaus	3
1.2.	Palvelun toimintamalli.....	4
1.3.	Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019.....	5
2.	Vuoden 2018 toiminta osa-alueittain.....	7
2.1.	Tiedon tuottaminen.....	7
2.2.	Tiedon avaaminen	9
2.3.	Tiedon jakelu	12
2.4.	Tiedon hyödyntäminen.....	13
2.5.	Viestintä.....	14
2.6.	Juridiikka	16
2.7.	Yhteistyö muiden tietoa avaavien ja hyödyntävien toimijoiden kanssa	17
2.8.	Palvelun hallinta ja ylläpito.....	19

1. Yhteenveto

1.1. Palvelun tilannekatsaus

Helsinki Region Infoshare (HRI) -palvelu käynnistyi vuonna 2010 projektiluontoisena ja syksyllä 2012 pääkaupunkiseudun kaupungit hyväksyivät HRI-palvelun toiminnan vakiinnuttamista ja ylläpitoa koskevan pääsopimuksen sekä rahoitussopimuksen, jotka tulivat voimaan vuoden 2013 alusta alkaen.

Vuosina 2015-2017 pääkaupunkiseudun kaupungit olivat mukana 6Aika Avoin data ja rajapinnat -hankkeessa. Hanke tuki merkittäväällä tavalla HRI:n toimintaa edistämällä yrityssectän tietoisuutta avoimesta datasta, tunnistamalla yritysten tarpeita sekä avaamalla liiketoimintapotentialista dataa.

Vuonna 2018 HRI jatkaa toimintaansa osana pääkaupunkiseudun kaupunkien normaalia toimintaa. Tiedon avaamista ja julkaisua tukevat HRI-toiminnot ovat Helsingin kaupunginkanslian vastuulla ns. clearing house -toimintona. HRI-palvelun clearing housen keskeinen tehtävä on tukea HRI:hin kuuluvia kuntia tiedon avaamisessa, julkaisemisessa ja hyödyntämisessä.

HRI:n ydintoimintoihin kuuluvat www.hri.fi-verkkopalvelun ylläpitäminen ja ylläpidon edellyttämä välttämätön kehittäminen. Isompi kehittäminen tapahtuu erillisin päätöksin ja erillisin sopimuksin rahoituksineen. Osaksi Helsingin kaupungin toimintaa vakiintunut clearing house -toiminto tarjoaa HRI-palvelun osapuolille (tällä hetkellä neljä kaupunkia) ohjaus- ja tukipalveluita. HRI:hin kuuluvat kunnat sitoutuvat tiedon avaamiseen ja julkaisemiseen ja huomioivat tiedon avaamisen kuntansa tietotekniikkaohjelmissa tai vastaavissa.

HRI-verkkopalvelusta avoimet tietoaineistot löytyvät helposti ja nopeasti. Tietoaineistot ovat hyödynnettävissä koneluettavassa muodossa ja maksuttomasti. Verkkosivuilla on myös ohjeita tiedon avaamiseen ja hyödyntämiseen.

Vuonna 2018 HRI auttaa pääkaupunkiseudun kaupunkeja uusien tietoaineistojen avaamisessa sekä huolehtii, että jo avatut tietoaineistot pysyvät ajan tasalla. Samalla tehdään yhteistyötä valtion ja muiden kuntien kanssa tietovarantojen avaamisessa ja yhteentoimivuuden edistämässä. Avaamisen lisäksi edistetään datan hyödyntämistä niin kaupungin toimijoiden kuin muiden potentiaalisten hyödyntäjätahojen kanssa.

1.2. Palvelun toimintamalli

HRI-palvelua kehitetään ja toteutetaan edelleen HRI-toimintamallin mukaisesti osa-alueisiin jaoteltuina.

Kuva 1. HRI-toimintamalli.

Vuoden 2018 toimintaa on kuvattu osa-alueittain toimenpide-ehdotuksineen tarkemmin luvussa 2.

1.3. Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019

Vuonna 2018 pääkaupunkiseudun kaupungit rahoittavat HRI-palvelua yhteensä 60 000 eurolla. Tästä Helsingin rahoitusosuus on 50 % (30 000 e), Espoon 27,4 % (16 464 e), Vantaan 21,6 % (12 936 e) ja Kauniaisten 1 % (600 e)¹.

Helsingin kaupunki suorittaa sopimusten mukaisesti osan rahoitusosuudestaan työnä. Tämän työn määrä voi vastata enintään 35 prosenttia Helsingin kaupungin rahoitusosuudesta HRI-palvelun ylläpidon aikana. Kaupungit ovat sitoutuneet osoittamaan HRI-palvelun ylläpitovaiheeseen henkilötyöpanosta vuosittain seuraavasti: Helsinki 24 htkk, Espoo 12 htkk, Vantaa 12 htkk ja Kauniainen 2 htkk.

HRI-palvelun kehittämistyölle voidaan hakea mahdollisuuksien mukaan lisärahoitusta myös muista ulkopuolisista rahoituslähteistä kuten EU:n Horizon 2020 -ohjelmasta.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien HRI-palvelulle osoittama kokonaisrahoitus kattaa HRI-verkkopalvelun ylläpidosta ja jatkokehittämisestä sekä viestinnästä ja hyödyntämistoimista aiheutuvia kuluja.

Mahdollisista suurista kehityshankkeista ja niiden rahoituksesta voidaan tarvittaessa sopia erikseen omalla sopimuksella.

Vuoden 2018 talousarvio on kuvattu taulukossa 1.

¹ Laskettu 1.1.2017 väkimäärätilanteen pohjalta.

Taulukko 1. HRI-palvelun budjetti vuonna 2018 ja taloussuunnitelma vuodelle 2019.

Tulot

Kaupunki	TA2018 (€)	TS2019 (€)
Helsinki	30 000	30 000
Espoo	16 464	16 464
Vantaa	12 936	12 936
Kauniainen	600	600
Yhteensä	60 000	60 000

Menot

Kustannuslaji	TA2018 (€)	TS2019 (€)
Projektinhallinta ja konsultointi	5 000	<i>v. 2019</i>
Helsingin kaupunginkanslia	5 000	<i>allokoidaan myöhemmin</i>
Tiedon avaaminen ja jakelu	30 000	
Tekninen konsultointi ja verkkopalvelun kehittäminen	15 000	
Hri.fi:n ylläpito ja datastoren käyttö	15 000	
Tiedon hyödyntäminen	5 000	
Sovelluskisojen, hyödyntämisprojektien ym. sponsorointi	4 000	
Kehittäjäyhteistyö	1 000	
Viestintä	15 000	
Sisällöntuotanto (verkkosivu, some)	10 000	
Muut viestintätoimet	5 000	
Muut kulut	5 000	
Matkustus, kokoukset jne.	5 000	
Yhteensä	60 000	60 000

2. Vuoden 2018 toiminta osa-alueittain

2.1. Tiedon tuottaminen

HRI-palvelun keskeinen tehtävä on toimia ns. clearing housena. Käytännössä HRI-väki ohjeistaa ja avustaa tiedon tuottajia tuottamaan koneluettavaa ja kuvailtua dataa, jotta se on tietoteknisesti helposti saavutettavissa ja hyödynnettävissä.

Pääkaupunkiseudun kaupungit vastaavat omalla tavallaan tiedonhallinnastaan, mutta HRI tukee sitä osaltaan, jotta tietoa saataisiin julkisilta osiltaan jakoon avoimena datana. Tiedonhallinta tarkoittaa tiedon keräämistä, organisointia ja tallentamista siten, että tieto saadaan tarkoituksenmukaisesti ja hallitusti käyttöön. Tiedonhallinnassa huomioidaan mm. tiedon omistajuus, tiedon käytön vastuut, tiedon käytettävyys ja luettavuus, tiedon saatavuus ja luovuttaminen sekä kysymykset tietoturvasta ja tietosuojasta.

HRI edistää yhdessä kaupunkien tietotekniikan ja tietohuollon kanssa myös tietoaineistojen yhteensopivuutta, tiedon harmonisointia ja rationalisointia sekä avoimien rajapintojen rakentumista jo tietojärjestelmän hankintavaiheessa. HRI tekee tiivistä yhteistyötä tietotekniikasta ja kokonaisarkkitehtuurista vastaavien sekä avoimen ohjelmistokehityksen toimijoiden kanssa. Asiassa on tärkeää tehdä yhteistyötä myös valtionhallinnon kanssa kuntien ja valtion välillä tapahtuvan tietotuotannon ja tiedon välityksen osalta sekä seurata kansallisen palveluväylän etenemistä kaupunkien vinkkelistä. Lisäksi on syytä seurata valtion Yhteisen tiedon hallinta (YTI) -hanketta, jossa mm. luodaan yhteinen tiedon hallintamenetelmä sekä yhteentoimivuuden menetelmiä ja välineitä (lisätietoja <https://wiki.julkict.fi/julkict/yti/yit-projektiryhma>) sekä Kuntatieto-ohjelma.

Hyvä tapa edesauttaa em. toimien toteutumista on vahvistaa kaupunkien IT-hankintaosaamisen vahvistamista näiden asioiden tiimoilta. Lisäksi on tärkeää tuottaa ja jakaa tietoa jo kehitettyjen ja käyttöön otettujen standardien kuten ISO 37120 -standardin mukaisesti (<http://open.dataforcities.org/>).

Toimenpide-ehdotus

Jatketaan yhteistyötä kaupunkien kokonaisarkkitehtuurista ja tiedonhallinnasta vastaavien kanssa huomioiden samalla valtion toimenpiteet kutsumalla heidät ohjausryhmän kokoukseen tai erilliseen kokoukseen

Aikataulu:	Vuoden 2018 aikana
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien kokonaisarkkitehtuuri- ja tiedonhallintavastaavat
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Tiedonhallinta vahvistunut

Toimenpide-ehdotus

Tuetaan avoimuuden huomioimista it-hankinnoissa järjestämällä koulutusta kaupunkien työntekijöille

Aikataulu:	1-2 koulutusta vuoden 2018 aikana
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien it-väki (avoin ohjelmistokehitys)
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Koulutusta järjestetty

2.2. Tiedon avaaminen

HRI-palvelun keskeisenä tavoitteena on saada lisää pääkaupunkiseudun kaupunkien toimijoita tiedon avaajiksi ja huolehtimaan avattavien ja jo avattujen tietoaineistojen laadusta ja jatkuvuudesta. Samalla huolehditaan metatietojen kattavuudesta ja yhtenäisyydestä, mikä on edellytys tietovarantojen tehokkaalle hallinnalle ja hyödyntämiselle. Mahdollisuuksien mukaan harmonisoidaan avattuja ja avattavia tietoaineistoja muiden kaupunkien kanssa.

HRI:n toimintamalli (kuva 1) kuvaa yksinkertaistetusti HRI:n roolin pääkaupunkiseudun kaupunkien tiedon tuotanto- ja jakeluprosessien eri vaiheissa. Toimintamallin toimivuus ja tuloksellisuus edellyttävät pääkaupunkiseudun kaupungeilta riittävää henkilöresursointia ja -vastuutusta sopimusten mukaisesti.

Kaupunkikohtaisesti toiminta pitää sisällään mm.:

- tietoaineistojen ja tiedontuotantoprosessien kartoitusta yhteistyössä kaupungin kokonaisarkkitehtuurin ja mahdollisten muiden asianosaisten kanssa
- tiedontuottajien opastamista
- tietoaineistojen muokkausta julkaisukuntoon
- metatietojen määrittelyä
- viestintää tehdyistä avauksista hyödyntämistapauksineen ja tulevista toimista
- tietoaineistojen päivityksistä huolehtimista

Toimintaan sisältyy tietoaineistojen kuratointi eli aineistosisältöjen ylläpitoon ja päivityksiin liittyvät toimenpiteet, joilla varmistetaan tietoaineistojen eheys ja käytettävyys.

Tähän liittyviä toimenpiteitä on kuvattu luvussa 2.8. Palvelun hallinta ja ylläpito.

Tietoaineistojen avaamisessa ja avaamisprosessin jatkuvuuden varmistamisessa on tunnistettu erinäisiä teknisiä, hallinnollisia, juridisia ja osaamiseen liittyviä haasteita. Jotta datan avaamisprosessi saadaan jouhevaksi ja aidosti osaksi kaupunkien normaalia toimintaa, tulee haasteisiin aktiivisesti etsiä ratkaisukeinoja ja toteuttaa ratkaisuja käytännössä.

Pääkaupunkiseudun kaupungit tuottavat ja keräävät suuria määriä dataa. Kaupunkien tietoaineistojen kokonaisuuden hahmottamista sekä niiden avaamisen suunnittelua ja seurantaa helpottavat osaltaan kaupunkien tietojärjestelmä- tai sovelluslistaukset, mahdolliset tietovarantokuvaukset sekä organisaatiokuvaukset, joita on tarkoitus hyödyntää HRI-toiminnassa.

Dataa avataan yhä useammin avoimien ohjelmointirajapintojen kautta. Tämä on järkevää monessa mielessä ja palvelee erityisesti ohjelmistokehittäjiä. Samalla tulee kuitenkin huolehtia rajapintojen selkeästä ja johdonmukaisesta dokumentaatiosta verkossa. Lisäksi rajapinnan kautta saatavilla olevaa tietosisältöä tulisi mahdollisuuksien mukaan olla saatavilla myös tiedostolatauksina.

Toimenpide-ehdotus

Huolehditään pääkaupunkiseudun kaupunkien datan avaamisen prosessin toimivuudesta ja riittävästä resursoinnista

HRI-palvelu on ollut osa pääkaupunkiseudun kaupunkien toimintaa vuodesta 2014 alkaen. Datan avaamisen toimintamallia, datojen jakelutapoja ja resursointia on pyritty selkeyttämään, jotta toiminta olisi vahvemmin osa kaupunkien normaalitoimintaa. 6Aika Avoin data -hankkeen päätyttyä tulee huolehtia datan avaamisen jatkuvuudesta riittävin resurssein.

Aikataulu:	2018
Vastuuhenkilöt:	HRI-ohjausryhmä, PKS-kaupunkien avoimen datan yhteyshenkilöt
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Toiminta jatkuu riittävin resurssein

Toimenpide-ehdotus

Edistetään yhtenäisiä data-avauksia datanavaussuunnitelmien ja datatoiveiden pohjalta

HRI-palvelun resurssit ovat rajalliset, joten toiminnassa on tarpeen tehdä priorisointia aktiivisesti edistettävien data-avausten osalta. Tavoitteena on avata mahdollisimman yhtenäistä ja selkeästi hyödyntämispotentiaalia omaavaa dataa pääkaupunkiseudulta.

Vuonna 2018 pyritään avaamaan mm. kaupunkien it-hankkeissa mahdollisesti tunnistettavia julkisia tietovarantoja sekä selkeästi hyödyntämispotentiaalia omaavia datoja. Lisäksi huomioidaan kaupunkien johdon mahdollisia näkemyksiä hyödyllisistä ja avattavissa olevista tietoaineistoista.

Vuodelle 2018 priorisoidut data-avaukset kuvataan yhteiselle Trello-pohjalle. Tämän on tarkoitus ohjata datanavaamisresurssien kohdentamista. Listattujen datojen lisäksi priorisoidaan HRI:n käyttäjien toivomien datojen avaamista.

Aikataulu:	vuoden 2018 aikana
Vastuuhenkilöt:	HRI-ohjausryhmä, PKS-kaupunkien avoimen datan yhteyshenkilöt
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Data-avaukset priorisoitu ja kuvattu sekä resursoitu

Toimenpide-ehdotus

Selvitetään, voisiko HRI:n metatietorakennetta täydentää paikkatietoaineistojen tarkempien metatietojen osalta.

Selvityksessä tulee huomioida niin metatietomallin soveltuvuus muiden aineistojen kuvaamiseen kuin myös muiden kaupunkien ja avoindata.fi:n metatietorakenne.

Aikataulu:	kevät 2018
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien paikkatietoasiantuntijat
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Selvitys tehty ja mahdollisista jatkotoimista sovittu

2.3. Tiedon jakelu

Tiedon jakelulla tarkoitetaan tässä yhteydessä hri.fi-verkkopalvelukokonaisuutta, sen ylläpitoa ja jatkokehittämistä. HRI:n ylläpidosta ja jatkokehittämisestä vastaa Helsingin kaupunginkanslia yhteistyössä Helsingin kaupungin avoimen ohjelmistokehityksen kumppanikoodareiden ja ulkoisen palveluntarjoajan kanssa kaupunginkanslian ja HRI-ohjausryhmän määrittelemien toimeksiantojen pohjalta.

Hri.fi-verkkopalvelukokonaisuus siirrettiin vuoden 2017 lopussa uudelle koodipohjalle, joka tuotettiin 6Aika-yhteistyönä. Samalla verkkopalvelukokonaisuuden ylläpito annettiin seuraavan vuoden ajaksi Goforolle 6Aika-yhteistyönä toteutetun kilpailutuksen ja saadun optiotarjouksen pohjalta.

Verkkopalvelukokonaisuuden ylläpitoon ja jatkokehitykseen vuodelle 2018 varataan yhteensä 30 000 euroa, jolla katetaan mm. verkkopalvelun perusylläpidosta, datastore.hri.fi-pilvipalvelusta sekä mahdollisista jatkokehitystoimista syntyvät kulut. Mahdollisia jatkokehitystoimia ovat mm. CKANin päivitys, datanhaun edistäminen, Finto-ontologian hyödyntäminen, sovellusgallerian kehittäminen, avoimien rajapintojen käyttäjähallinta, metatietojen tarjoaminen koneluettavassa muodossa sekä karttakäyttöliittymä paikkatietoaineistojen ja tilastojen esikatseluun.

Toimenpide-ehdotus

Huolehditaan www.hri.fi -verkkopalvelun ylläpidosta ja mahdollisista jatkokehitystoista

Aikataulu:	vuoden 2018 aikana
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, HRI-ohry, avoimen ohjelmistokehityksen väki, ulkoinen palveluntarjoaja
Kustannusarvio:	30 000 euroa
Mittarit:	Verkkopalvelun ylläpito kestäväällä pohjalla, tarvittavia kehitystoimia tehty.

2.4. Tiedon hyödyntäminen

HRI-palvelu edistää tiedon avaamisen lisäksi mahdollisuuksiensa mukaan myös tiedon hyödyntämistä. Keskeisin tehtävä on viestiä mahdollisille hyödyntäjätahoille avattavista ja jo avatuista aineistoista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista. Lisäksi HRI-palvelu osallistuu ja tukee tiedon hyödyntämistä yhteistyössä ao. kumppaneiden kanssa esim. tapahtumien yhteydessä tai muutoin.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään kehittäjätilaisuuksia

Jatketaan kehittäjäyhteistyötä datojen hyödyntämisen edistämiseksi järjestämällä tietyn teeman ympärillä kaikille avoimia Helsinki Loves Developers avoimen datan avoimia konttoreita kerran kuukaudessa. Lisäksi HRI on mahdollisuuksiensa mukaan mukana muissa kehittäjätilaisuuksissa ja hackathoneissa.

Aikataulu:	Tammikuu – joulukuu 2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto, avoimen ohjelmistokehityksen tiimi sekä viestintä, FVH
Kustannusarvio:	Virkatyönä, pienet tarjoilukulut
Mittarit:	Kehittäjätilaisuuksia järjestetty.

Toimenpide-ehdotus

Tuetaan datojen hyödyntämistä sponsoroinnein

Tuetaan pääkaupunkiseudun kaupunkien avaamien datojen hyödyntämistä esim. sponsoroimalla avoimen datan kilpailuja tai muita tapahtumia.

Aikataulu:	2018
Vastuhenkilöt:	HRI-ohjausryhmä
Kustannusarvio:	EUR 4000
Mittarit:	Tietoaineistojen hyödyntämistä sponsoroitu.

Toimenpide-ehdotus

Viestitään pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opettajille avoimesta datasta, jotta opiskelijat oppivat hyödyntämään avointa dataa harjoitus- tai opinnäytetoissaan ja työurallaan

Tehdään mahdollisuuksiensa mukaan yhteistyötä pääkaupunkiseudun korkeakoulujen (kuten Metropolia AMK, Haaga-Helia AMK, Laurea AMK, Aalto Yliopisto, Helsingin yliopisto) ja mahdollisten muiden relevanttien koulutusinstituutioiden kanssa.

Aikataulu:	Tammi-joulukuu 2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi
Kustannusarvio:	Virkatyönä, kaupunkien substanssiasiantuntijat
Mittarit:	Sovelluksia, työkaluja, visualisointeja, analyysejä, dataa käytetty osana harjoitus- tai lopputöitä.

2.5. Viestintä

HRI-palvelun viestintää toteutetaan erikseen laadittavan viestintäsuunnitelman mukaisesti.

HRI:n keskeisiä asiakkaita ovat julkisen tiedon tuottajat tai kerääjät eli pääkaupunkiseudun kaupunkien toimialat ja niiden alaiset osastot. Lisäksi keskeisiä tahoja ovat sekä palvelun omistajat eli pääkaupunkiseudun kaupunkien johtajat (pormestari ja kaupunginjohtajat, jotka muodostavat johtoryhmän) ja ohjausryhmä että tiedon hyödyntäjät kuten sovelluskehittäjät ja opetus- ja tutkimustahot, kuntalaiset, yritykset ja lehdistö.

Viestintä on kaksisuuntaista. Toisaalta HRI:n tavoitteena on välittää keskeisille kohderyhmille tietoa HRI-palvelussa avatuista ja hyödynnetyistä dataseteistä sekä toisaalta vastaanottaa palautetta ja toiveita datoihin liittyen. Viestintä pitää sisällään eri viestintäkanavien (kuten uutiset, ohjeistukset, haastattelut) sisällöntuotannon, tarvittavat käännöstyöt ja julkaisun.

HRI-palvelun ensisijaisia viestintävälineitä ovat verkkosivu (www.hri.fi) eri kieliversioineen, Facebook-sivu (www.facebook.com/helsinkiregioninfoshare), Twitter (@HRInfoshare), kerran kuukaudessa julkaistava sähköinen uutiskirje, Slidesharessa jaettavat PowerPoint-esitykset sekä LinkedIn. Lisäksi on olemassa esittelymateriaaleja suomeksi ja englanniksi, kaksi esittely- tai koulutusvideota (suomi, ruotsi ja englantia) sekä roll-upit, avaimenperiä ja tarroja. Tarvittaessa tuotetaan muutakin viestintämateriaalia. Lisäksi tarpeen mukaan annetaan haastatteluja tai kirjoitetaan juttuja muihin viestintäkanaviin.

HRI-palvelu järjestää tai osallistuu erilaisiin tapahtumiin esitellen avointa dataa, HRI-toimintaa ja avoimen datan hyödyntämismahdollisuuksia.

Keskeisimpiä vuonna 2018 toteutettavia toimenpiteitä ovat:

Toimenpide-ehdotus

Laaditaan viestintäsuunnitelma ja tuotetaan sen mukaisesti eri viestintäkanaviin sisältöä, kuten uutisia, blogikirjoituksia, ohjeita ja haastatteluja sekä kerran kuukaudessa uutiskirje. Panostetaan kiinnostavaan uutisointiin ja selvitetään relevantit jakelukanavat

Aikataulu:	2018, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien HRI-vastaavat, kaupunkien viestintävastaavat ja tiedottajat, ulkopuoliset asiantuntijat
Kustannusarvio:	virkatyönä, ostopalveluna, 10000 EUR
Mittarit:	Relevanttia sisältöä tuotettu, hyvää palautetta.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään tietoaaineistojen avaamista ja hyödyntämistä tukevia infotilaisuuksia pääkaupunkiseudun kaupunkien työntekijöille

Aikataulu:	2018, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat
Kustannusarvio:	virkatyönä, enintään EUR 500 tarjoilukuluja / vuosi
Mittarit:	Järjestetty infotilaisuuksia, joihin osallistunut tietoaaineistojen avaamisen kannalta keskeisiä henkilöitä. Saadaan lisää uusia datan avauksia ja edistetään hyödyntämistä.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään pääkaupunkiseudun kaupunkien työntekijöille datan avaamista ja hyödyntämistä tukevia koulutustilaisuuksia

Aikataulu:	2018, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat, kumppanikoodarit, Oiva Akatemia
Kustannusarvio:	Maksuton PKS-kaupunkien työntekijöille.
Mittarit:	Koulutustilaisuuksia on järjestetty. Niihin on osallistunut organisaatioiden tietoaaineistojen avaamisen kannalta keskeisiä henkilöitä. Palaute koulutuksesta on vähintään hyvä. Saadaan lisää datan avauksia ja hyödyntämistä.

Toimenpide-ehdotus

Kerätään käyttäjäpalautetta ja huomioidaan se toiminnan kehittämisessä

Aikataulu:	2018, jatkuva
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat, viestintä
Kustannusarvio:	virkatyönä
Mittarit:	Palautetta kerätty ja hyödynnetty toiminnan kehittämisessä.

2.6. Juridiikka

Tietoaineistojen avaamisessa huomioitavien lainsäädännöllisten seikkojen osalta hyödynnetään kaupunkien oikeuspalvelujen asiantuntemusta. Lisäksi aiheen tiimoilta tehdään yhteistyötä kansallisella tasolla niin valtion kuin muiden kuntien kanssa. Vuonna 2018 ajankohtainen asia juridiikan osalta on EU:n uuden tietosuoja-asetuksen toimeenpano.

Toimenpide-ehdotus

Huolehditaan tarpeen mukaan osaltaan EU:n tietosuoja-asetuksen toimeenpanosta tiedon avaamisen toimenpiteissä

Tarpeen tullen huolehditaan kaupunkien ohjeistusten mukaisesti tietosuoja-asetuksen toimeenpanosta tiedon avaamisen toimenpiteissä.

Aikataulu:	vuoden 2018 aikana
Vastuuhenkilöt:	HRI-ohjausryhmä, PKS-kaupunkien avoimen datan yhteyshenkilöt ja oikeuspalvelut
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Asetuksen vaikutus käytännön tasolla tiedossa ja tarpeen mukaan huomioitu avaamisprosessissa

2.7. Yhteistyö muiden tietoa avaavien ja hyödyntävien toimijoiden kanssa

HRI-palvelun keskeisiä sidosryhmiä ovat:

- Pääkaupunkiseudun kaupunkien johto, tietohallinto, viestintä ja hallintokunnat sekä yrityspalvelut
- Forum Virium Helsinki (FVH)
- Pääkaupunkiseudun ulkopuolella olevat suuret kaupungit, erityisesti Tampere, Turku ja Oulu (ns. kuutoskaupungit)
- Valtio, erityisesti valtiovarainministeriö ja Väestörekisterikeskus: avoimen datan ohjelma avoindata.fi -dataportaaleineen
- Tilastokeskus
- Sitra
- Kehittäjät ja kehittäjäyhteisöt kuten Helsinki Loves Developers, järjestöt ja vastaavat toimijat, kuten Open Knowledge Finland (OKF) ja mahdolliset muut tiedon avaamista edistävät järjestöt
- Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset
- Kuntaliitto ja Kuntaliiton tietoyhteiskuntaryhmä
- Media datajournalismin osalta
- Yritykset esimerkiksi sovellusten osalta
- Kansainväliset verkostot ja toimijat kuten Eurocities, Open and Agile Smart Cities (OASC), Open Data Institute (ODI)

Toimenpide-ehdotus

Jatketaan yhteistyötä erityisesti kuutoskaupunkien kesken

Tavoitteena edistää datan avaamista ja hyödyntämistä jakaen oppeja ja kehittämällä toimintatapoja erityisesti datojen harmonisoinnin, rajapintojen standardisoinnin, dataportaalin kehittämisen, viestinnän ja hyödyntämisen edistämisen osalta.

Aikataulu:	2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kuutoskaupunkien avoimen datan toimijat, FVH
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Yhteistyötoimia tehty.

Toimenpide-ehdotus

Jatketaan ja mahdollisuuksien mukaan tiivistetään yhteistyötä keskeisten kumppanien kanssa

Tiedon avaamisen ja hyödyntämisen kentässä toimii lukuisia toimijoita. Jatketaan yhteistyötä HRI:n keskeisten sidosryhmien kanssa ja tarvittaessa vahvistetaan yhteistyötä entisestään.

Aikataulu:	2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa tehty.

Toimenpide-ehdotus

Viestitään pääkaupunkiseudun kaupunkien uusille valtuutetuille avoimen datan mahdollisuuksista ja toiminnasta

Kesällä 2017 aloittivat uudet kaupunginvaltuutetut, joiden on tärkeää olla ajan tasalla avoimen datan mahdollisuuksista ja toiminnasta. Viestintää heille asiasta sopivia viestintäkanavia hyödyntäen.

Aikataulu:	Kevät 2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupungin hallinto ja viestintä
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Viestintätoimia tehty.

Toimenpide-ehdotus

Tehdään VM:n ja Väestörekisterikeskuksen kanssa yhteistyötä tiedon jakeluun ja hyödyntämiseen liittyen

Aikataulu:	2018, jatkuva
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto
Kustannusarvio:	Virkatyönä.
Mittarit:	Jaetaan tietoa HRI:n kehittämistoimista ja hyödynnetään valtion kehitystoimia mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan.

Toimenpide-ehdotus

Tutustutaan muissa maissa käynnissä oleviin avoimen datan toimiin niitä hyödyntäen sekä jaetaan tietoa omista suunnitelmista ja kokemuksista

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyöverkostoihin ja -hankkeisiin. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat mm. Eurocities-verkosto ja sen jäsenkaupungit, Open and Agile Smart Cities OASC -verkosto, Euroopan Komission innovaatiotoimi ja Open Data Institute ODI.

Aikataulu:	2018
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien HRI-vastaavat, kv-vastaavat
Kustannusarvio:	Virkatyönä, mahdollisia matkakuluja.
Mittarit:	Yhteydenotot ja tapaamiset sekä mahdolliset yhteistyötoimenpiteet eri toimijoiden kanssa.

2.8. Palvelun hallinta ja ylläpito

HRI-palvelu on toiminut vuodesta 2014 alkaen ns. ylläpitotilassa HRI:n pääsopimuksen mukaisesti. Pääkaupunkiseudun kaupunginhallituksissa 2012 tehtyjen päätösten mukaisesti HRI huolehtii avattavien tietoaaineistojen jatkuvuudesta ja laadusta sekä tukee julkisen sektorin osapuolia tiedon avaamisessa. HRI:n ns. clearing house -toiminto on ollut Helsingin kaupungin tietokeskuksen vastuulla. Helsingin kaupungin organisaatio uudistui 1.6.2017 alkaen ja tietokeskus lakkasi olemasta, jolloin HRI-palvelu siirtyy Helsingin kaupunginkanslian alaisuuteen.

Palvelun hallinta ja ylläpito sisältävät muun muassa palvelun rahoittamisen, mahdollisten osaprojektien käynnistämisen, avoimen tiedon periaatteiden noudattamisen tietotuotannossa, kaupunkikohtaisten vastuuhenkilöiden nimeämisen sekä toimintamallin toteuttamiseen kohdennettujen henkilötyökuukausien hyödyntämisen sovitulla tavalla. Ylläpitovaiheessa kaupungit ovat sitoutuneet osoittamaan HRI-palveluun henkilötyöpanosta vuosittain seuraavasti: Helsinki 24 htkk, Espoo 12 htkk, Vantaa 12 htkk ja Kauniainen 2 htkk.

Em. kaupunkien HRI-henkilötyökuukaudet mahdollistavat mm. seuraavat toimet: kaupungin tiedontuottajien opastus, tietoaaineistojen muokkaus julkaisukuntoon, metatietojen määrittely sekä viestintä data-avauksista, niiden hyödyntämisestä ja tulevista toimista. Avauksia suunnitellaan kartoittaen tietoaaineistoja ja tiedontuotantoprosesseja mm. kokonaisarkkitehtuuritoimijoiden kanssa. Samalla organisaatioita kannustetaan yhteistyöhön muiden kuntien ja toimialojen välillä.

Avoimen tiedon toimintamalli on osa em. kaupunkien normaalitoimintaa ja siten tärkeää sisältyä kaupunkien tietotekniikkaohjelmiin tai vastaaviin linjauksiin (esim. Helsingissä asia on sisällytetty kaupungin strategiaan 2017-2021).

HRI:n operatiivista toimintaa ohjaa ohjausryhmä, joka linjaa, ohjaa, seuraa ja arvioi HRI:n toimintaa. Toimenpiteiden toimeenpanossa ja seurannassa hyödynnetään eri työkaluja (mm. Trello ja Slack). Lisäksi toimintaa itsearvioidaan säännöllisesti.

Toimenpide-ehdotus

HRI-palvelun toimintaa seurataan relevantein seurantaindikaattorein

Vuodesta 2014 alkaen seurantaindikaattoreina on ollut käytössä data-avausten (kaupungeittain ja virastoittain) sekä syntyneiden sovellusten määrä. Päivitetään seurantaindikaattoreita mahdollisuuksien mukaan palvelemaan paremmin toiminnan mittaamista. Samalla huolehditaan Finland Local Open Data Census – seurantataulukon (<http://fi-city.census.okfn.org/>) tietojen päivytyksestä pääkaupunkiseudun kaupunkien osalta. Lisäksi hyödynnetään Google Analytics -dataa ja huomioidaan myös www.avoindata.fi -palvelun kautta tehdyt lataukset.

Aikataulu:	Jatkuva
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto
Kustannusarvio:	Virkatyönä.
Mittarit:	Toimintaa seurataan relevantein mittarein.